

Jungfru Maria, trons förebild

Predikan och föredrag vid vallfärd till Oskarström den 26 maj 2012
Biskop Anders Arborelius ocd

Predikan

(Predikan är nedskrivnen efter bandinspelning)

Kära bröder och systrar. Säkert har ni alla sett de vackra bilder och ikoner där Jungfru Maria tillsammans med lärjungarna sitter i den övre salen, Cenaklet, i Jerusalem i väntan på den Helige Andes ankomst. I dag sammanfaller vår vallfärd med pingstafton. På något sätt är det en bild av Kyrkan i alla tider att Jesu lärjungar, alltså vi alla, är samlade kring Jungfru Maria för att ta emot den Helige Ande och så förvandlas av hans gåvor och bli heliga.

Jungfru Maria är bilden av vad vi alla skulle och borde vara - hon som hälsas som salig och som trodde. Vi behöver alla Jungfru Marias moderliga och systerliga hjälp för att växa in i den djupa öppenheten för den Helige Andes ledning i vårt liv. Var och en av oss, från den yngste till den äldste, är kallad att bli förvandlad av den Helige Andes gåvor och frukter, så att vi kan bli vad vi är i Guds ögon: heliga. Genom dopet har vi fått ett litet frö, helighetens frö, som sedan skall växa och utveckla sig. Därför behöver vi hjälp, näring och förbön. I sista hand är det därför vi är här i dag och inte bara för att ha en trevlig utflykt. Huvudändamålet är att tillsammans med Jungfru Maria ta emot den Helige Andes hjälp, så att vi kan bli vad vi är menade att bli.

Redan som skapade är vi unika mästerverk, och genom Guds nåd är vi kallade att förvandlas och bli heliga. Vi måste påminna oss själva och varandra om denna kallelse. Speciellt i en minoritetssituation, som vi katoliker lever i här i Sverige, har vi alla ett stort ansvar att ta vår kallelse till helighet på allvar. Vi har alla fått det vi behöver för att kunna växa in i heligheten. När vi i dag kommer hit till denna plats är det för att vi skall inspirera, stödja och hjälpa varandra, så att vår Katolska Kyrka i Sverige kan ge ett trovärdigt vittnesbörd om att Jesus Kristus lever och att vi tillsammans med Jungfru Maria vill efterfölja honom så troget som möjligt.

Ja, kära bröder och systrar, vad kommer ni att prata med varandra om vid kaffet efter maten? Det blir kanske om vädret eller att det var trångt i bussen. Men någon kanske säger något lite djupare. Det broderliga och systerliga samtalet, där vi styrker varandra i tron, är mycket viktigt. När vi är på en plats som denna är det viktigt att uppmuntra och stödja varandra på helighetens väg. Här kan vi lära oss mycket av barnen.

Vi gläds över de första kommunionbarn som är här i dag och som för första gången har tagit emot Jesus Kristus i eukaristin. Ni barn kan också hjälpa oss att ta emot Jesus som om det vore den första gången. Man brukar säga att vi skall ta emot eukaristin med så stor uppmärksamhet och öppenhet som om det vore både den första och den sista gången. Vi kan förbereda oss på ett så djupt sätt till detta möte med Jesus Kristus att det inte bara blir rutin, något vi gör för att alla andra gör det. I stället längtar vi då verkligen efter att Jesus Kristus skall bli allt i vårt liv.

Vi kan tänka på den vackra bilden där Jungfru Maria i lärjungarnas mitt väntar på den Helige Ande och själva längta efter att kunna förvandlas och bli heliga. Kyrkan behöver Maria. Vi alla behöver Maria för att förstå djupet i vår kallelse och uppgift. Det gäller alla: män som kvinnor, barn som gamla, människor av alla nationaliteter. De vackra bilder som ni har burit med er från La Vang i Vietnam, från Guadalupe i Mexico och från alla möjliga länder vill visa att Jungfru Maria tillhör oss alla. Alla kulturer, alla länder har ett unikt förhållande till henne. Här i Sverige vördar vi Vår Fru av Oskarström, som är en av våra nådeplatser, för att visa att Maria är med oss på vägen där vi lever, i den situation som är vår. Maria är inte långt borta, utan hon är verkligen med oss på vår väg till helighet. Hon hjälper oss och inspirerar oss. Men ibland kanske hon också förmanar oss, när vi glömmer bort det som är det viktiga, stora och nödvändiga.

Vi kan ta emot Jungfru Marias hjälp på ett ännu djupare sätt genom att vi verkligen försöker förstå att hon har fått en unik uppgift i frälsningsmysteriet, att hon hela tiden pekar fram på Jesus. Vi möter ibland kristna i andra kyrkor och samfund som säger, att det är farligt med Maria, att hon skymmer blicken på Kristus. Men det är precis tvärtom. Hon leder oss fram till Jesus. Hon gör Jesus ännu tydligare för oss. Hon lär oss att leva helt i förening med honom, liksom en mor som uppfostrar sina barn och hela tiden försöker hjälpa dem att hitta den rätta och goda vägen. Så handlar också Jungfru Maria med oss. Hon vakar över oss och ber för oss. Hon hjälper oss för att vi var och en på vårt sätt skall hitta den djupaste kallelsen och meningen i vårt liv.

Den personliga kallelsen till helighet måste vi ta på större allvar, eftersom Kyrkan i Europa just nu går igenom en så svår tid. Så många människor tar avstånd från kristendomen eller glider bara bort i likgiltighet och materialism. Vi som är kvar måste ta vår kristna kallelse på större allvar, så att vi kan hjälpa människor att hitta vägen tillbaka till Jesus och Kyrkan. Här på denna plats ber vi för varandra att vi får den Helige Andes hjälp att växa i helighet, rättfärdighet och godhet, så att vi på ett trovärdigt sätt kan vittna om Jesus Kristus och hans Kyrka i Sverige av i dag.

Som katolska kristna som kommer från världens alla länder har vi en stor möjlighet att ge ett äkta vittnesbörd om att vår tro överbryggat alla svårigheter, motsättningar och skillnader, att vår tro är så stark och djup att vi kan leva i samförstånd och enhet med människor från alla andra kulturer och språkområden. Bilden av processionen genom skogen, där vi går i olika språkgrupper, visar på att vi går samma väg. Vi följer alla i Marias fotspår på vägen till Jesus. Men vi gör det i enlighet med våra lokala språkliga traditioner. Det är ett viktigt vittnesbörd i Sverige av i dag, där det riskerar att bli en allt större segregation mellan svenskar och invandrare. Maria kan hjälpa oss att se att dessa skillnader ingenting betyder i jämförelse med trons enhet, som kan binda samman oss och hjälpa oss att leva som bröder och systrar och ge ett gemensamt vittnesbörd om enhet i tro, hopp och kärlek.

Så vi vänder oss i dag till Jungfru Maria, hon som är föredömet för vår tro, hon som är hjälparinnan på helighetens väg, hon som är vår förespråkare inför Gud, så att vi alla upptäcker vilken stor och underbar kallelse vi har som kristna. Det är något stort när det går upp för oss att vi verkligen är kallade att dela Guds egen helighet. I Faderns och Sonens och den Helige Andes namn. Amen.

Föredrag

(Föredraget är nedskrivet efter bandinspelning)

Kära pilgrimer, vi skall se på dagens tema: Jungfru Maria som trons föredöme. Vi börjar med att citera påven Benedikt XVI:

”Trons kärna vilar på det faktum att man bejakar att bli älskad av Gud. Därför innebär tron att säga ja, inte enbart till honom, utan till skapelsen, till de skapade varelserna och framför allt till människorna, att försöka se Guds avbild i varje människa och på så sätt bli en älskande människa”.

Påven säger att centrum i vår tro är att vi bejakar att vi är älskade av Gud. Att tro är att låta sig älskas av Gud. Det är något stort att vi människor i varje ögonblick är föremål för Guds kärlek och omsorg. Men vi måste ta emot all denna kärlek. Det är här Jungfru Maria kan hjälpa oss att verkligen stå inför Gud och hela tiden låta oss älskas av honom.

Att säga ja och låta sig älskas av Gud är det största en människa kan göra. Samtidigt är det också det mest naturliga i vårt liv, det som vi alla längtar efter. Att bli älskat av sina föräldrar är det lilla barnets första erfarenhet när det föds till världen. För varje Guds barn är själva kärnan i dess existens att låta sig älskas av Gud. Samtidigt är det också något vi måste lära oss. Ibland kan det vara svårt att bli så älskad, speciellt när vi ser vår svaghet och otacksamhet och att vi ofta inte följer Guds bud, Guds lag. Men vi måste alltid komma ihåg att Guds kärlek finns där ändå. Gud har ju kommit i Jesus Kristus inte för de rättfärdiga utan för syndarna.

Men om vi nu vill låta oss älskas av Gud och vill leva den kristna tron till fullo, behöver vi Jungfru Marias hjälp och föredöme. Hon är den människa som mer än någon annan människa har tagit emot Gud i sitt liv. Hon har tagit emot honom på ett så djupt sätt, att han blev människa i henne. Maria hjälper oss att säga ja till Gud. Hela vår frälsning beror på att hon sade ja, när ängeln kom med budskapet.

Bebådelsen är själva modellen för hur vi tar emot Gud i vårt liv. Gud kommer med sin kärlek, sitt budskap, sin närvaro och vi måste säga ja. Vi måste ta emot honom. Det låter så enkelt och självklart, men ofta gör vi förbehåll. Ofta är det inte helt och fullt vi släpper in Guds ljus och kärlek i vårt liv. Därför behöver vi Marias, den Obefläckades, hjälp för att Gud skall kunna lysa upp hela vårt liv. När Gud kommer in i vårt liv med sin kärlek, vill han också, som påven Benedikt skrev, förvandla oss till älskande människor.

Det innebär alltid en kamp för oss. Maria var ju fri från allt vad synd heter. Hon är den Obefläckade. Det fanns inget spår av synd i henne. Därför var det lättare för henne att ta emot och låta sig älskas av Gud. För oss är det alltid något av kamp och svårighet. Det kan tyckas konstigt. Att bli älskad, är det inte det alla människor längtar efter och hela tiden hoppas på? Men det märkliga med oss människor är, att när vi blir älskade av Gud själv, är det ibland svårt för oss att ta emot en så stor kärlek, eftersom vi fastnar på halva vägen.

Vid bebådelsen ser vi hur Maria säger ja till Gud och det uppdrag hon får. När Gud kommer in i vårt liv, visar han också en mening med vårt liv. Att tro på Gud är att acceptera allt det han har uppenbarat för oss genom Bibeln och i sin Kyrka och tro att allt detta uttrycker Guds kärlek till mänskligheten, till oss. Det får vi aldrig glömma.

Allt det vi lär oss genom vår tro går ut på att vi får veta mer om Guds kärlek och vem Gud är. Även om vi inte alltid förstår allt i tron, litar vi på att allt det vi får veta bidrar till att vi växer in i den fulla kärleken. När Gud kommer in i vårt liv ger han också vårt liv en djupare mening och ett uppdrag. För Maria var det helt klart att hon skulle bli Guds Moder. Hon skulle föda Frälsaren till världen och förbli jungfru. Hon skulle bli den som tog emot Gud på ett helt unikt sätt.

Men också vi får en unik kallelse. Ingen av oss är kopia av någon annan. Var och en har sin egen livshistoria, sin uppgift och sin kallelse. Det är viktigt att tro att vi alla, vilka vi än är, vad vi än gör har något unikt att bidra med för Gud. När vi tar emot Guds kärlek i vårt liv, vill vi också besvara den. Vi vill göra något för Guds rike. Vi vill hjälpa honom att frälsa världen och sprida hans kärlek.

Viktigt för oss är att inse att det ingår i Guds kärlek till oss att han också förväntar sig något av oss. Han förväntar sig att vi säger ja, att vi ställer oss till hans förfogande, att vi låter honom använda oss för sitt rike. Det ger vårt liv dess djupaste mening. Vi lever inte bara för att samla pengar på banken, ha fina bilar, fina kläder eller, som man säger i Stockholm, göra bostadskarriär. Vår uppgift och kallelse är att bidra till att Guds rike sprids och att hans kärlek blir känd.

Vi kan lära oss mycket av Jungfru Maria vid bebådelsen och verkligen säga ja till Guds uppdrag och kallelse. Det kan dröja lite innan vi ser vad som är den djupare meningen i vårt liv. För dem som har familj är det en primär uppgift. Sitt yrke har man inte bara för att få lön, pengar på banken, utan för att bygga upp Guds rike här på jorden. Tron innebär också, att vi i allt vad vi gör försöker se vad Gud väntar sig av oss. Vi är nödvändiga och behövs för att budskapet om Guds kärlek skall sprida sig på jorden.

Maria hjälper oss att känna igen Guds röst när han talar till oss. När vi ber rosenkransen, när vi vänder oss till Maria, är det för att vi genom henne skall komma Jesus närmare. Rosenkransen bygger egentligen på att vi ser på Jesu liv med Marias ögon, älskar honom med hennes hjärta och går i hans fotspår med hennes fötter. Det tänkte jag mycket på nu när jag har brutit min fot och inte kan gå så bra. Men med Jungfru Maria kan vi gå fram med stora kliv på Jesu väg. Vi får tro, att hon som också är vår moder hjälper oss att gå på Jesu väg. När vi ber rosenkransen och andra böner till Maria är det för att hon vill föra oss in i den djupa gemenskapen med Jesus.

Maria är både Guds och vår moder. Det är något oerhört att vi har samma moder som Gud. När Gud blir människa föds han av en jungfru till världen. Kyrkofäderna säger, att när Jesus föds till världen, föds också på ett mystiskt sätt alla hans lemmar. Vi är lemmar i Kristi mystiska kropp. Vi tillhör honom. Vi är förenade med honom. Därför säger vi att Maria också blir vår moder när Gud blir människa. Hon är också Kyrkans moder. Det Andra Vatikankonciliet betonar att Maria är Kyrkans moder som hela tiden vill fostra oss till att bli heliga och komma Jesus närmare.

Maria garanterar att den fulla tron på Jesus som Guds människoblivne Son bevaras. I vår tid liksom i alla tider finns det människor som ifrågasätter inkarnationen. Men Maria, som har fått föda Gud till världen, är en garant för att inkarnationen är äkta. Gud har blivit människa. Kristendomen är den enda religion som vågar säga att Gud, den Allrahögste, har blivit

människa. Han har blivit ett litet barn i Jungfru Marias sköte. Han har levt ett liv här på jorden, men han är ändå Gud.

Inriktningen på Jesus Kristus som sann Gud och sann människa är något Maria vill hjälpa oss att förstå. Kan vi ta emot Jesus Kristus som den han är, då hjälper Maria oss att tillhöra honom helt och fullt. Maria levde ju med Jesus i Nasaret. Jesus levde större delen av sitt liv i Nasaret på ett fördolt och alldagligt sätt. Man brukar säga att 30 år levde Jesus ett fördolt, alldagligt liv i Nasaret. 3 år ägnade han åt offentlig verksamhet och på 3 dagar frälste han världen genom sitt kors och sin uppståndelse.

Också genom de 30 åren i ett vanligt, fördolt liv frälste Jesus oss. Den del av Jesu liv, som vi inte läser så mycket om i Bibeln eller talar så mycket om, är mycket viktig för oss, eftersom den visar att Jesus har levt ett vanligt liv liksom vi alla. Han har arbetat hårt. Han har gjort det som människor gör i sin vardag. På det sättet har också vårt vardagsliv, vårt vanliga liv blivit helgat. När vi tillsammans med Maria ser på Jesus i Nasaret, ser vi att Gud arbetar med sina mänskliga händer. Gud gör det som varje människa gör. Det är något av det mest oerhörda i vår tro, att Gud är så ödmjuk att han blir människa i Nasaret.

Maria pekar på denna del av Jesu liv. Under större delen av sitt liv levde Jesus i Nasaret med Maria och Josef vid sin sida. Den delen av Jesu liv är mycket viktig för oss för att förstå realismen i inkarnationen. Guds människoblivande är verkligen något äkta och sant. Gud har visat sin solidaritet och kärlek till oss genom att ta på sig vårt yrkesliv, ett tungt arbete och allt det som tillhör vårt liv. Trots att han var Faderns enfödde Son, född för all tid, stiger han ner i tiden och lever med oss för att frälsa oss.

De 30 åren i det fördolda är en mycket viktig del av frälsningens mysterium. Här stod Maria vid Jesu sida liksom hon gjorde under hela hans liv. Maria var alltid med. Hon var med från krubban till korset. På det sättet pekar hon hela tiden på Jesus och leder oss fram till honom. Hon gör det lättare för oss att komma Jesus närmare. Hon har förmågan att göra Jesus mer tillgänglig för oss. Många människor har det lite lättare att gå genvägen till Jesu Hjärta genom Maria. Vi känner oss ibland så svaga, otillräckliga och bristfälliga. Då blir det lite lättare när vi kan hålla vår Moder i handen och gå fram till Jesus. Maria vill inte ha någon uppmärksamhet själv. Hon vill bara bli den som hjälper oss att komma Jesus närmare. Det behöver vi ibland, speciellt när vi är svaga, frestas och vill ge upp. Då är det viktigt att veta att vi alltid kan gå med Maria till Jesus och komma honom närmare.

När Jesus sedan börjar sitt offentliga liv är Maria också där. Vid det första stora tecken Jesu gjorde, i Kana, möter vi Maria. Det hon gör där är typiskt för henne. Hon säger: "Gör det som han befäller er att göra". Hon pekar på att vi alltid skall lyssna på Jesus, följa hans vilja och låta honom leda oss genom livet. När vinet tog slut på bröllopet ser Maria att det kan bli lite skamligt för brudparet. Därför ber hon Jesus att göra ett under. Ingenting är för smått, alldagligt och trivialt för Jungfru Maria. Hon står hela tiden som förebedjare, som förespråkarska inför Jesus, för att vi skall få kraft att gå till honom med allt det som ligger oss om hjärtat.

Så ser vi att Maria hela tiden fortsätter att stå både vid vår sida och vid Jesu sida. Det kan bli till stor hjälp att veta att hon alltid är med oss och samtidigt med Jesus. Hon är den förbindande länk som hela tiden kan påminna oss och hjälpa oss att verkligen gå till Jesus. Allra tydligast ser vi det vid korset. När Jesu sista stund är inne är Maria där. Nästan alla lärjungarna hade övergivit Jesus, men Maria och några andra kvinnor fanns kvar. Någon har

sagt att det är därför det alltid är mer kvinnor än män i kyrkan. Det innebär inte att det är hopplöst för mannen, men ofta är det kvinnan som håller ut. Maria stod kvar vid korset i förbön och i medlidande kärlek till sin Son. Maria vid korsets fot är bilden av empati, inte bara av medlidande utan av i-lidande. Som mor lider hon mer av Sonens smärta än av sin egen. Mödrar eller systrar lider ofta mer av sina barns och sina närmastes lidanden än av sina egna.

Bilden av Maria vid korsets fot eller av Maria som tar emot Jesus i sin famn när han tas ner från korset är alltid en bild av Marias betydelse i vårt liv. Under medeltiden vördades en bild i Stockholm som kallades Vår Lösen. Det var en bild av korsnedtagelsen, Jesus som hade tagits ned från korset och lades i Marias famn. Pietà i Peterskyrkan och liknande bilder är en bild av den gränslösa smärta som det är för en mor att ta emot sin döde son i sin famn. Bilden Vår Lösen var ett stort vallfartsmål i Sverige före reformationen. Sedan försvann bilden och det finns inga spår kvar av den. Men ändå är det något evigt förblivande. Bilden av Jungfru Maria som tar emot sin döde Son i famnen uttrycker något djupt mänskligt, något djupt kristet och något som talar till det djupaste inom oss. Maria höll ut vid Jesu sida ända till det bittra slutet. Därför fick hon också del av uppståndelsens fullhet före någon annan.

Jungfru Marie upptagelse till himlen innebär att hon som i förskott var helt befriad från synd fick smaka den eviga härligheten till fullo. Men också det gör hon för vår skull för att peka framåt. Också vi är kallade att få del av den eviga härligheten. Maria understryker och pekar på alla trons mysterier, från Kristi födelse och inkarnationen till Kristi uppståndelse. Hon illustrerar dessa trons mysterier i sin egen person. Hon gör det för att vi skall förstå mysterierna lite lättare och ta dem till oss, för att vi också skall låta oss älskas så mycket av Gud att vi kan ta emot allt det han vill ge oss genom vår tro.

I tron går alltid kärleken in. Vi kan aldrig skilja tro, hopp och kärlek åt. En grundhållning i kristendomen är att vi hela tiden lever i tron att vi är oändligt älskade av Gud och i hoppet att vi en gång skall få dela den eviga härlighet som vi är kallade till. Därför är det så viktigt att vi här på jorden försöker leva i äkta tro, ta emot Guds nåd och kärlek men också sprida den, låta det vi har fått av Gud ges vidare till andra. Maria kan hjälpa oss med detta, så att vi inte fastnar i oss själva utan hela tiden är medvetna om att allt det vi får av Gud kan vi ge vidare. Då blir vi ännu rikare. Kärleken blir inte mindre för att vi ger den vidare utan större. När vi låter oss älskas av Gud tillsammans med Jungfru Maria, får vi också kraft att sprida kärlekens budskap, handlingar och realitet omkring oss, så att vi lever i ett kärlekens kosmos och universum, där Jesus Kristus är centrum, men där han alltid blir belyst och förtydligad av Jungfru Maria. Kärlekens budskap blir mer tillgängligt för oss, när vi ser att Maria hela tiden hjälper oss och påminner oss om att det är Jesus Kristus som är centrum i vårt liv.

Vi ber om den nåden:

Herre Jesus Kristus, vi tackar dig för att du i din Moder har gett oss en hjälp, en beskyddarinna och förespråkarska som hela tiden vill hjälpa oss att leva i trons fulla verklighet. Sänd oss nu din Helige Ande, så att vi också kan ta emot den oändliga kärlek som Gud ger oss och tillsammans med Jungfru Maria leva i ständig tillbedjan och lovsång till dig. I Faderns och Sonens och den Helige Andes namn. Amen.